

healthy lifestyle, observance of security measures of viability; introduction to the advanced forms of training of professional-applied physical culture (PAPC).

Identified organizational-pedagogical conditions providing efficiency of formation of readiness for health care of students include a range of activities with a focus on a healthy lifestyle, implementation of programs of physical culture and healthy lifestyle in higher education, professionally-applied physical training aimed at the development of professionally important physical qualities, motor skills and physiological functions of the body, the students' practical work to enhance health.

Key words: *higher education institutions, healthy lifestyle, health care, socio-pedagogical conditions, students.*

УДК 378.147.091.3:[796:613]:005.336.2

Ольга Сидоренко

ORCID ID 0000-0002-9598-4617

Лариса Бережна

ORCID ID 0000-0001-5343-8880

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

DOI 10.24139/2312-5993/2018.03/198-208

ФОРМУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У статті розглядається питання про необхідність формування фізкультурно-оздоровчої компетентності студентів вищих навчальних закладів на заняттях з фізичного виховання як складової професійного іміджу майбутнього педагога. Визначено головне завдання вищої школою, а саме: розвиток і саморозвиток, виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, формування фізкультурно-оздоровчої компетентності студентів. Розкрито поняття фізкультурно-оздоровчої компетентності та іміджу майбутнього педагога, принципи і специфіку, що використовуються під час занять фізичним вихованням для оволодіння студентами знань із даного питання. Подано наукове обґрунтування процесу формування фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутніх учителів.

Ключові слова: *компетентність, майбутні вчителі, педагог, студенти, професійний імідж, фізкультурно-оздоровча компетентність.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку країни відбувається становлення нової системи освіти, яка зорієнтована на єдиний світовий інформаційний простір, який впливає на процес підготовки майбутніх фахівців. Сьогодні, основними вимогами до підготовки конкурентоспроможних фахівців міжнародного рівня є: професійна, практична та творча спрямованість змісту освіти; орієнтація на особистість як на суб'єкта й результат навчально-виховного процесу.

В останні роки розбудови нашої країни, а саме у зв'язку з уходженням України в Європейський економічний і культурно-освітній

простір, усе більшої значущості набуває професійна підготовка майбутніх учителів, становлення їхнього професійного іміджу.

Аналіз сучасної філософської, психолого-педагогічної літератури та статистичних даних показав, що фізкультурно-оздоровча компетентність у студентів, як складова іміджу професії педагога, на сьогоднішній час, знаходиться майже на самому нижньому рівні.

Зважаючи на зазначене вище ми вважаємо, що формування фізкультурно-оздоровчої компетентності студентів педагогічних вищих навчальних закладів, як необхідної складової їхнього професійного іміджу, є першочерговим завданням професійно-педагогічної підготовки, а проблема становлення професійного іміджу майбутнього педагога під час навчання у вищому навчальному закладі набуває особливого значення.

Аналіз актуальних досліджень. Питання набуття професійної компетентності педагога досліджували К. Віаніс-Трофименко, Г. Лісовенко, Н. Гусак, А. Калюжний, С. Максименко і М. Заброцький, А. Радченко Л. Кайдалова та інші. К. Віаніс-Трофименко, Г. Лісовенко, Н. Гусак розглядають компетентність і формування професійної самосвідомості як складової професіоналізму; А. Калюжний – технологію побудови іміджу учителя; С. Максименко та М. Заброцький – досліджують сутність і шляхи формування комунікативної компетентності вчителя; А. Радченко – професійну компетентність учителя.

Л. Кайдалова досліджує професійну компетентність та імідж сучасного викладача. У наукових працях Л. Кайдалова дає визначення професійної компетентності: це – знання предмета, педагогіки, психології, логіки, принципів, форм і методів, технологій навчання й виховання, змісту предмета та індивідуальних особливостей; уміння спілкуватися, дохідливо, на високому науковому рівні викладати навчальний матеріал, володіти педагогічними технологіями. Автор наголошує на органічному поєднанні теоретичної та практичної готовності до здійснення діяльності й зазначає, що професійна компетентність, уміння, навички та знання викладача не створюють гідну репутацію самі по собі і не забезпечують успішне здійснення педагогічної діяльності. Для цього необхідно користуватися повагою та авторитетом серед колег, студентів, тобто створити свій професійний імідж. Іншими словами, кожна людина повинна мати свій імідж – уявлення, яке вона створює сама про себе. Саме воно виступає як зовнішнє відображення особистості людини й також є показником її професійних якостей. А. Маркова виокремлює, як складові професійного іміджу, професійні якості педагога: педагогічну ерудицію, педагогічний оптимізм, педагогічне мислення, педагогічне спостереження, педагогічну імпровізацію, педагогічне цілепокладання, педагогічну спритність, педагогічне передбачення тощо [8, 48].

Формування позитивної мотивації і фізкультурно-оздоровчої компетентності ми знаходимо у працях, де розкриті результати дослідження в галузі сучасної психології мотивації, професійної мотивації та формування компетентності (А. Бандура, Н. Бордовська, А. Реан, С. Занюк, С. Тришина, А. Хуторской, Х. Хекхаузен) [1, 8]; формування особистості спеціаліста засобами фізичної культури (Г. Головченко, Т. Бондаренко); управління процесом фізичного виховання та вплив фізичних вправ на підвищення адаптивних можливостей організму студентів до фізичних і розумових навантажень (Т. Круцевич, В. Петровский, В. Платонов).

А. Бандура виділяє почуття групової ефективності, коли її члени в колективних видах діяльності виражають свою впевненість щодо можливостей групи в цілому досягти успіху й підкреслює, що результати діяльності можуть бути низькими, коли в людей відсутні здібності, або при достатніх здібностях у них немає впевненості в собі.

М. Ковальова вважає, що компетентність слід розуміти, на відміну від знань, умінь та навичок, насамперед як здатність і можливість ефективного рішення конкретних задач, ураховуючи мотивації на відповідні досягнення.

С. Занюк наголошує на важливості мотиваційного чинника: у багатьох видах діяльності є оцінка своїх здібностей, впевненість у своїх можливостях виконати конкретне завдання. Віра у свої здібності впливає на мотивацію і продуктивність діяльності. Люди, які мають сильне почуття особистої ефективності, схильні ставити перед собою високу мету, прикладають великі зусилля для її досягнення, ніж інші.

Т. Андріанов вивчає компетентність майбутніх учителів у проведенні фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів із учнями. У своїй роботі автор науково обґрунтував процес формування фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової компетентності майбутніх учителів школи, розкрив специфіку і принципи, які визначають сучасний зміст фізичного виховання у вищій школі та забезпечують його у професійній діяльності. Автор визначає компетентність як здатність та готовність студента виконувати особисту професійну діяльність, можливість ефективно розв'язувати конкретні задачі з урахуванням мотивації до відповідних досягнень.

В. Мунтян – особливості формування позитивної мотивації студентів до фізичного виховання, формування фізкультурно-оздоровчої компетентності студентів; Г. Головченко, Т. Бондаренко – формування особистості спеціаліста засобами фізичного виховання.

Імідж походить від лат. «imitari», що означає імітувати, а в пер. з англ. «image» – образ, вираз) – образ, який складається не тільки із зовнішнього вигляду (одяг, прикраси, зачіска, макіяж тощо), але і з постави, ходи, уміння говорити, рухатися. У психолого-педагогічному словнику Є. Рапацевича «імідж» – це стереотипізований образ конкретного об'єкта, що існує у

свідомості мас. І, як правило, імідж відноситься до конкретної людини, але може поширюватися на певний товар, організацію, професію тощо [9, 25].

Проблему іміджу педагога вивчали у своїх дослідженнях педагоги і психологи: П. Анохін, Б. Ананьєв, Г. Беленька, П. Гуревич, Н. Гузій, І. Зязюн, Л. Мітіна, Е. Петрова, А. Кононенко, В. Шепель, С. Рубінштейн, Б. Ушаков та інші. Незважаючи на зазначене, теоретичні положення, які розробили дослідники, не достатньо використовувалися для розробки методик формування професійного іміджу сучасного педагога в період навчання у ВНЗ. Робота В. Шепель «Іміджелогія та секрети особистої привабливості» стала прикладом для вивчення поняття й сутності іміджу, а у сфері професійної підготовки фахівців – започаткуванню нової спеціальності – іміджмейкера.

У побутовому розумінні слово «імідж» використовується по відношенню до людини у двох вимірах: зовнішньому і внутрішньому. Перший описує зовнішні характеристики й вигляд людини, другий – внутрішні характеристики, із яких формується її репутація. Ці дві частини складають єдине ціле, тому можна сказати, що імідж – це цілісний образ особистості, що об'єднує її зовнішні та внутрішні характеристики.

Дослідженню специфіки іміджу вчителя присвячені роботи Л. Мітіної, яка виділила в його структурі зовнішні, процесуальні та внутрішні компоненти. До зовнішньої складової нею були віднесені: міміка, жести, тембр і сила голосу, одяг, хода, манери. Ми погоджуємося з її думкою про те, що зовнішній вигляд викладача може створити робочий, або неробочий настрій в учнів, допомагати чи заважати в роботі, полегшувати чи утруднювати спілкування вчителя з учнями.

Процесуальна складова іміджу простежується у процесі спілкування й визначається такими показниками, як: професіоналізм, емоційність, виразність та пластичність мовлення. Внутрішній компонент характеризує внутрішній світ людини, її духовний та інтелектуальний розвиток, цінності й інтереси.

Візуальні характеристики є дуже впливовими для професійного іміджу педагога, бо оточуючі помічають їх у першу чергу. Це одяг і речі, тіло й пози, жести і міміка – все те, що ми помічаємо іще до того, як до нас заговорить людина. Отже, зрозуміло, що іміджем є синтез потрібних реакцій, типів поведінки між сторонами спілкування, у яких вони зацікавлені [2, 42].

Імідж людини – це думка про цю людину у групи людей у результаті сформованого в їхній психіці образу цієї людини, що виникла внаслідок прямого їхнього контакту з цією людиною або внаслідок отриманої про цю людину інформації від інших людей [6, 86].

Отже, імідж – це результат діяльності як викладачів, так і студентів, що набувають знання у ВНЗ. Імідж педагога вміщає в себе як зовнішній образ, що сформувався під час оволодіння професійними знаннями, навичками і вміннями, так і внутрішній, який сприймається і учнями, і педагогічним

колективом (уміння правильно будувати спілкування, позитивні якості особистості, уміння розуміти людей і вміння справляти враження).

Вивчаючи професійний імідж педагога, ми з'ясували, що студенти мали позитивний приклад учителів та викладачів, які їх навчали і яким вони хочуть наслідувати. Враження, яке склалося на основі сформованої в них думки про обрану ними професію, зіграє важливу роль у формуванні їхнього професійного іміджу.

Мета дослідження – з'ясувати вплив занять із фізичного виховання на формування фізкультурно-оздоровчої компетентності у студентів педагогічних вищих навчальних закладах як складової професійного іміджу майбутніх учителів.

Завдання дослідження:

1. Дати визначення понять: фізкультурно-оздоровча компетентність студентів ВНЗ; професійний імідж майбутніх педагогів.

2. Дослідити вплив занять із фізичного виховання на формування фізкультурно-оздоровчої компетентності.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань нами було використано такі **методи**: теоретичний аналіз і узагальнення наукової літератури із зазначеної проблеми, спостереження, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, математична обробка даних.

Дослідження проводилося на базі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. У ньому взяли участь 97 студентів 1–4 курсів гуманітарних факультетів.

Виклад основного матеріалу. У нашому суспільстві склався стереотип іміджу професії педагога, у якому узагальнені найбільш типові характеристики вчителя, що закріплені у вигляді образу-стереотипу. Ці характеристики змінювались із вимогами суспільства й часу. Імідж педагога включає в себе сукупність зовнішніх і внутрішніх індивідуальних, а також професійних якостей педагога та забезпечує ефективність його педагогічної діяльності [7, 67]. Тому формування фізкультурно-оздоровчої компетентності у студентів педагогічних вищих навчальних закладів дає змогу додати до свого професійного іміджу якості, необхідні під час фізкультурно-оздоровчої роботи в навчальних закладах освіти [4, 23].

Педагог увесь час знаходиться під пильним поглядом учнів та дорослих, його взірець поведінки та професійні якості запам'ятовують учні, яких він навчав. Як указують науковці, майже завжди саме феномен першого сприйняття може визначити подальший напрям розвитку взаємодії педагога з іншими людьми [6, 45]. Виходячи з аналізу наукової літератури із заданої проблеми та власного досвіду праці у вищій школі, ми вважаємо, що фізкультурно-оздоровча компетентність допоможе студентам сформуванню враження на першому сприйнятті: вихователя, учителя, викладача вищої школи і має певний вплив на всіх учасників

педагогічного процесу. Отже, фізкультурно-оздоровча компетентність повинна бути необхідною складовою професійного іміджу педагога, що є важливим фактором успішності його професійної діяльності. Тому майбутні педагоги мають володіти стратегією і тактикою фізкультурно-оздоровчої самопрезентації як запорукою подальшої позитивної співпраці.

Формуючи фізкультурно-оздоровчу компетентність, студенти педагогічних ВНЗ отримують досвід, який в умовах професійної діяльності дозволяє педагогічному працівникові вирішувати завдання з оздоровчої спрямованості, що виходить із іміджу педагога. Студенти набувають навичок проведення фізкультурно-оздоровчих позакласних заходів для зняття напруги, підняття емоційного стану учасників педагогічного процесу.

Ми вважаємо, що процес формування фізкультурно-оздоровчої компетентності у студентів педагогічних ВНЗ найбільш ефективно буде здійснюватися на заняттях із фізичного виховання, оскільки дисципліна «фізичне виховання» має найбільший оздоровчий потенціал за рахунок поєднання фізичної та розумової праці. Саме на заняттях фізичною культурою студенти набувають необхідні теоретико-методичні знання оздоровчої спрямованості, відповідні вміння й навички; розвивають професійні якості та здібності оздоровчої діяльності [5, 21].

У нашому дослідженні взяли участь 92 студенти 1–4 курсів гуманітарних факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А. С Макаренка.

На кожному курсі були використані відповідні заняття, які відповідали поставленій меті та завданням.

Студентам було запропоновані такі форми занять:

- 1) лекції (набуття, закріплення, поглиблення теоретичних знань);
- 2) самостійна робота з літературними джерелами, аналіз, реферування, підготовка повідомлень, доповідей;
- 3) практичні заняття: з видів спорту, ігрові види спорту, рухливі ігри та естафети, проведення туристичних походів вихідного дня;
- 4) перевірка та оцінка знань: тести з видів спорту, проведення спортивних свят і забав;
- 5) науково-дослідна студентська робота, яка розширює сферу пошукової діяльності в напрямі оздоровчої фізичної культури в усебічному розвитку особистості та впливу фізичної культури на розвиток і зміцнення фізичного та психічного здоров'я студентської молоді.

На першому курсі навчання студенти отримують цілісне уявлення про майбутню професію – педагога, виявляють позитивне зацікавлення до оволодіння знаннями і вміннями в організації і проведенні фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями. Нашою метою на першому курсі навчання на заняттях із фізичного виховання з оздоровчої спрямованості було сформувані у студентів бажання оволодіти системою знань і практичних умінь у галузі

фізкультурно-оздоровчої спрямованості. На цьому етапі була подана науково обґрунтована теоретико-методична інформація з фізкультурно-оздоровчої спрямованості та надані рекомендації, спрямовані на підвищення мотивації студентів до занять фізичною культурою, які сприятимуть фізкультурно-оздоровчій компетентності в майбутніх педагогів.

Для з'ясування рівня значущості фізкультурної діяльності для студентів, формування фізкультурно-оздоровчої компетентності були застосовані завдання, спрямовані на відтворення навчальної інформації безпосередньо в умовах педагогічної практики в закладах освіти.

На другому курсі ми поставили мету забезпечення сприйняття й усвідомлення студентами значення фізкультурно-оздоровчої роботи майбутнього педагога. Студентам було запропоновано засвоєння теоретичних знань і набуття фахово-методичних умінь і навичок вирішувати завдання фізкультурно-оздоровчої роботи. Викладач виправляє помилки, створює ситуації, у яких майбутній педагог зможе сам володіти ситуацією: побачити слабкі місця, неточності у власній фаховій підготовці, допомагає в засвоєнні знань щодо збереження і зміцнення здоров'я.

На третьому курсі метою було оволодіти практичними вміннями, які необхідні педагогу для оздоровчої професійної діяльності: навички виконання основних рухів, методи і прийоми проведення фізкультурно-оздоровчих заходів із учнями протягом навчання в навчальному закладі, навчання дітей рухливих ігор та дій, уміння цілеспрямовано обирати зміст рухової діяльності для дітей у різних формах роботи; організація та керівництво фізкультурно-оздоровчою діяльністю дітей різного віку.

Мета роботи з оздоровчої спрямованості на четвертому курсі – це уміння складати плани самовдосконалення, спрямовані на поповнення знань і фахових умінь. Студенти розробляли плани-конспекти занять, рухливих та спортивних ігор, спортивних вправ, розваг, піших переходів. У процесі фахової підготовки до вирішення завдань оздоровчої спрямованості у студентів на четвертому курсі навчання спостерігається високий рівень активності й самостійності під час практичного використання набутих знань і вмінь, глибоке розуміння студентами змісту фізкультурно-оздоровчої роботи в різних закладах освіти, ролі родини в цьому процесі. На цьому етапі разом із оволодінням загальними навичками майбутньої професійної діяльності відбувається набуття творчих умінь, умінь здійснювати наукові дослідження в галузі фізичного виховання, трансформувати теоретико-методичні знання у власний професійний досвід, самовдосконалюватися.

Ключовим засобом формування фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутніх педагогів є завдання, що використовуються та поступово ускладнюються.

Професійну компетентність педагога ми розглядаємо і як когнітивний компонент педагогічного професіоналізму, і як основу культури професійного мислення, свідомості й самосвідомості. Професійна компетентність з фізкультурно-оздоровчої спрямованості охоплює такі сфери компетенції, як оздоровчо-профілактична, діагностико-прогностична, навчально-розвивальна, методична, виховна, комунікативна, організаційно-педагогічна, контрольна, просвітницька, самовдосконалення. Кожен із цих компонентів потребує від майбутнього педагога, крім професійних знань та вмінь, наявність позитивного світогляду, настанов і розвитку особистісних професійно-значущих рис характеру [1, 15].

Фізкультурно-оздоровча компетентність майбутнього педагога є основною складовою готовності до вирішення завдань із фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями.

Підготовка фахівців до роботи з оздоровчої спрямованості можлива при максимальному наближенні педагогічних умов навчання до фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми у шкільних закладах різного типу на основі сформованої фізкультурно-оздоровчої компетентності [3, 124].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Найбільш вагомими умовами, що забезпечують успішність формування фізкультурно-оздоровчої компетентності майбутнього вчителя, як складової його професійного іміджу, ми вважаємо:

1) свідоме ставлення студентів до опанування знаннями в галузі фізкультурно-оздоровчої спрямованості;

2) набуття фахових умінь і навичок з фізкультурно-оздоровчої діяльності;

3) урахування індивідуальних уподобань, потреб, можливостей студентів та професійних інтересів;

4) підвищення мотивації до занять фізичною культурою, орієнтація на особистісно-орієнтовану модель навчання;

5) теоретичне та методичне забезпечення напряму підготовки майбутніх педагогів до роботи з учнями в галузі фізкультурно-оздоровчої спрямованості на основі взаємообумовленого зв'язку мети, змісту, форм і методів навчання;

6) диференціації завдань із урахуванням індивідуальних особливостей та інтересів студентів;

7) розробка спеціальних вправ і завдань до нормативної дисципліни «фізичне виховання», що акцентують увагу на фізичному вихованні учнівської молоді та впровадження їх у процес фахової підготовки майбутніх учителів;

8) організація наукових досліджень із проблем фізкультурно-оздоровчої спрямованості в сучасних умовах освітнього простору за

допомогою підготовки доповідей та участі у студентських науково-практичних семінарах і конференціях;

9) виконання завдань фізкультурно-оздоровчої спрямованості в умовах педагогічної практики.

Отже, зважаючи на вищезазначене, ми можемо зробити висновок про те, що для формування у студентів педагогічних вищих навчальних закладів фізкультурно-оздоровчої компетентності засобами фізичного виховання необхідно: з першого курсу прищеплювати сучасні погляди на роль фізичної культури у процесі становлення особистості; пропагувати фізичну культуру і спорт; стимулювати прагнення бути здоровим і потреби у фізичному самовдосконаленні; важливо скерувати студентів на опанування системою загальнотеоретичних, спеціальних і методичних знань із використанням фізичної культури у виховній роботі з подальшим їх використанням за фахом.

Ми вважаємо, що подальші наукові дослідження із заданої проблеми можуть бути спрямовані на виявлення основних методик формування фізкультурно-оздоровчої компетентності у студентів педагогічних вищих навчальних закладів на заняттях із фізичного виховання як необхідної складової іміджу сучасного педагога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головченко, Г. Т., Бондаренко, Т. В. (2001). *Формирование личности специалиста средствами физического воспитания*. Харьков: ИВМО «ХК», (Holovchenko, H. T., Bondarenko, T. V. (2001). *Formation of the specialist's personality by means of physical education*. Kharkov: IVMO "KhK").

2. Журавський, В. С., Згуровський, М. З. (2003). *Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти*. К.: ІВЦ в-во «Політехніка» (Zhuravskiy, V. S., Zgurovskiy, M. Z. (2003). *Bologna process: the main principles of entry into the European area of higher education*. K.: "Polytechnics").

3. Мунтян, В. С. (2012). Интериоризация мотивации как фактор оптимизации учебного процесса студентов. *Адаптаційні можливості дітей та молоді*, (сс. 223–228). Одеса: В-во ТОВ Лерадрук (Muntian, V. S. (2012). Interiorization of motivation as a factor of optimization of students' educational process. *Adaptation opportunities for children and youth*, (ss. 223-228). Odesa: Publishing house SLR Leradruk).

4. Оксьом, П. М., Азаренков, В. М., Бережна, Л. І., Сидоренко, О. Р. (2015). Характеристика загальної рухової активності студенток вищого педагогічного навчального закладу. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт» Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, Вип. 129, Том III, 237–239. м. Чернігів (Oksiom, P. M., Azarenkov, V. M., Berezhna, L. I., Sydorenko, O. R. (2015). Characteristics of general motor activity of students of the higher pedagogical education institution. *Collection of scientific works "Pedagogical sciences. Physical education and sports". Bulletin of Taras Shevchenko Chernihiv National Pedagogical University, Issue 129, Vol. III, 237–239*. Chernihiv).

5. Павленко, І. А. (2014). *Оздоровчі технології для використання в навчальному процесі освітніх закладів*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка (Pavlenko, I. A. (2014). *Health-improving technologies for the use in the educational process of education institutions*. Sumy: SumSPU named after A. S. Makarenka).

6. Палеха, Ю. І. (2005). *Іміджологія*. К.: Європейський ун-т (Palekha, Yu. I. (2005). *Image study*. K.: European university).

7. Буланова-Топоркова, М. В. (Ред.). (2002). *Педагогіка и психология высшей школы*. Ростов н/Д: Феникс (Bulanova-Toporkova, M. V. (Ed.). (2002). *Pedagogy and psychology of higher school*. Rostov n/D: Fenyks).

8. Сидоренко, О. Р., Павленко, І. О., Азаренков, В. М. (2013). Формування мотивації до занять фізичною культурою у студентів факультету мистецтв. *Нова педагогічна думка*, 4 (76), 199–201. Рівне (Sydorenko, O. R., Pavlenko, I. O., Azarenkov, V. M. (2013). Formation of motivation for physical culture classes at students of the faculty of arts. *New pedagogical thought*, 4 (76), 199–201. Rivne.)

9. Круцевич, Т. Ю. (2003). *Теория и методика физического воспитания. Общие основы теории и методики физического воспитания*. Том 1. К.: Олимпийская литература (Krusevych, T. Yu. (2003). *Theory and method of physical education. General principles of the theory and method of physical education*. Vol. 1. K.: Olympic literature).

РЕЗЮМЕ

Сидоренко Ольга, Бережная Лариса. Формирование физкультурно-оздоровительной компетентности как составляющей профессионального имиджа будущего учителя.

В статье рассматривается вопрос о необходимости формирования физкультурно-оздоровительной компетентности студентов высших учебных заведений на занятиях по физическому воспитанию как составляющей профессионального имиджа будущего педагога. Определена основная задача, которая стоит перед высшей школой, а именно развитие и саморазвитие, воспитание серьезного отношения к собственному здоровью, формирование физкультурно-оздоровительной компетентности студентов. Раскрыты понятие физкультурно-оздоровительной компетентности и имиджа будущего педагога, принципы и специфика, которые используются во время занятий по физическому воспитанию для овладения студентами знаний по данному вопросу, подано научное обоснование процесса формирования физкультурно-оздоровительной компетентности будущих учителей.

Ключевые слова: компетентность, будущие учителя, педагог, студенты, профессиональный имидж, физкультурно-оздоровительная компетентность.

SUMMARY

Sidorenko Olha, Berezhna Larysa. Formation of physical culture and recreation competence as the component of professional image of the future teacher.

In the article the question about necessity of formation of physical culture and recreation competence of students from higher education institution is investigated in the lessons of physical training as component of professional image of the future teacher. The main aim of the higher school is physical and health development and self-development, education of a serious attitude towards own health-improving competence of students.

In order to achieve the aim of research the authors used the following methods: theoretical analysis and synthesis of research literature on the mentioned problem, observation, questioning, testing, pedagogical experiment, mathematical processing of data. The research was conducted on the basis of the Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. It was attended by 97 students of 1–4 courses of the humanities departments.

The notion of fitness and health-imp physical culture and recreation competence roving competence and image of the future teacher, principles and specificity that are used

during physical education classes for mastering students knowledge on this issue are disclosed, scientific substantiation of the process of forming of the fitness and health-improving competence of the future teachers is given.

The authors conclude that for the formation in students of the pedagogical higher educational establishments of physical culture and recreational competence by means of physical education it is necessary: from the first year to instill modern views on the role of physical culture in the process of personality development; to promote physical culture and sports; to stimulate the desire to be healthy and needs for physical self-improvement; it is important to direct students to mastering the system of general theoretical, special and methodological knowledge with the use of physical culture in educational work with their subsequent use in the specialty.

The authors believe that further research on a stated problem may be aimed at revealing the basic methods of formation of physical culture and recreation competence among students of pedagogical higher education institutions at physical education classes as a necessary component of the image of a modern teacher.

Key words: *competence, future teachers, teacher, students, professional image, physical culture and recreation competence.*

УДК 396.012.61-057.875:796.2

Наталія Скачедуб

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-2249-4203

DOI 10.24139/2312-5993/2018.03/208-

ОЗДОРОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

У статті висвітлено тенденції погіршення здоров'я студентської молоді та пошуки шляхів її вирішення; представлено методи оздоровлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів засобами легкої атлетики; доведено, що систематичне помірне навантаження на організм, а саме заняття легкою атлетикою, має значущий оздоровчий вплив на всі системи організму; відмічено, що засоби легкої атлетики займають провідні позиції серед інших видів спорту щодо розвитку фізичних якостей людини. Вони мають широкий спектр дії на організм, сприяють вирішенню оздоровчих, виховних та освітніх завдань у процесі фізичного виховання.

Ключові слова: *засоби, легка атлетика, оздоровчий біг, оздоровча ходьба, студенти, фізичні вправи, фізична підготовка, професійна підготовка.*

Постановка проблеми. Сьогодні за середньою тривалістю життя населення України посідає одне з останніх місць серед розвинутих країн світу та одне з перших за показниками, які негативно позначаються на стані здоров'я людини: за кількістю захворювань, за тривалістю лікування тощо. Рівень стану здоров'я населення, особливо молоді, є показником рівня цивілізованої країни. Статистичні дані про захворюваність серед молоді свідчать про швидкі темпи поширення різних за етіологією хвороб і знижену